

LBRIS

We know
books

LEV NIKOLAEVICI TOLSTOI

Anna Karenina

Traducere de
Ion Pas și Sarina Cassvan
Prefață de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX 2000

Coperta: Mădălina Pricop
Tehnoredactor: Ecaterina Pislă

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
TOLSTOI, LEV NIKOLAEVICI

Anna Karenina / Lev Nicolaevici Tolstoi; trad.: Ion Pas și Sarina
Cassvan; pref. de Lucian Pricop – București: Cartex 2000, 2025

ISBN 978-606-091-262-0

- I. Pas, Ion (trad.)
II. Cassvan, Sarina (trad.)
III. Pricop, Lucian (pref.)

821.161.1

Pentru comenzi și informații, vă rugăm să ne contactați la:

- Tel/fax: 021/323.41.30; 021/323.00.76
- Tel: 0745.069.898; 0729.951.763
- www.edituracartex.ro
- e-mail: comenzi@edituracartex.ro
- e-mail: comanda.cartex@gmail.com
- O.P. 4, C.P. 184, București

CUPRINS

Anna Karenina – Unul dintre marile romane „cinematografice“ (Lucian Pricop).....	7
Partea întâi	11
Partea a doua	124
Partea a treia	247
Partea a patra	351
Partea a cincea	431
Partea a șasea	524
Partea a șaptea	602
Partea a opta	702

PARTEA ÎNTÂI

„A mea este răzbunarea“,
grăit-a Domnul

I

Toate familiile fericite se aseamănă între ele. Fiecare familie nefericită însă, este nefericită în felul ei.

Vraiște în sânul familiei Oblonski. Aflând că bărbatu-său trăia cu guvernanta franceză care era la ei, prințesa declarase că nu mai poate rămâne sub același acoperiș cu el. Scandalul dura de trei zile și era penibil chiar pentru soți, pentru membrii familiei și pentru personal. Rudele și intimitii își dădeau seama că perechea nu mai putea trăi împreună și că străinii pe care întâmplarea îi aducea într-un han sunt mai legați între ei decât puteau fi acum membrii familiei Oblonski. Doamna nu mai ieșea din cameră; soțul lipsea de trei zile; copiii pribegeau prin apartamente ca niște oropsiți; englezoaica se certase cu menajera și scrisese unei prietene să-i găsească alt loc; bucătarul, bătrâna lipseau la ora mesei; bucătăreasa și vizitiul cereau socoteala să plece.

A treia zi după ceartă, prințul Stepan Arkadici Oblonski – Stiva, după cum i se spunea în societate – se deșteptă la ora obișnuită, adică la opt dimineața, nu în camera de culcare a nevastei, ci în cabinetul de lucru, pe divanul îmbrăcat în marochin. Își răsuci trupul vânjos și bine îngrijit pe arcurile divanului ca și cum ar fi avut de gând să adoarmă din nou. Strânse perna și își puse obrazul pe ea. Dar tresări brusc, se așeză în capul oaselor și deschise ochii.

„Da, da, cum era? gândi el amintindu-și de vis. Da, cum era? Ah, da! Alabin dădea o masă la Darmstadt. Ba nu, nu la Darmstadt,

unde va în America. Da, dar Darmstadt se afla în America. Da, Alabin dădea un prânz pe o masă de sticlă, și masa cânta: *il mio tesoro*¹. Nu, altceva mai frumos, mult mai frumos, și erau pe masă cănuțe cu chipuri de femei“...

Ochii lui Stepan Arkadici sclipiră veseli, cugetă zâmbind:

„Da, era foarte bine. Mai erau acolo sumedenie de lucruri admirabile, dar cuvintele și chiar ideile nu pot să le redea; nu se poate exprima așa ceva“.

Dând cu ochii de-o rază de lumină care se furișea pe la marginea draperiei, își trase repede picioarele afară căutând papucii de marochin auriu brodați de nevastă-sa, dar primit anul trecut de ziua lui, și-i puse în picioare; apoi, dintr-o obișnuință veche de nouă ani de zile, întinse mâna fără să se ridice, spre locul unde, în camera sa de culcare, se afla atârnat halatul. Își aminti atunci cum și de ce nu dormise în camera nevastei, ci în cabinetul de lucru. Zâmbetul se șterse de pe chipul său, fruntea i se încreți.

– Eh! gemu el aducându-și aminte de cele întâmplate. Și revăzu în minte amănuntele scenei pe care-o avusese cu nevasta, situația sa încurcată, doar din vina sa, așa cum se căina.

„Da, cugetă el, n-o să ierte, nu poate să ierte. Și ceea ce e mai grav e că eu sunt pricina tuturor întâmplărilor. Asta-i toată nenorocirea!“

– Eh! murmură el cu deznădejde, rememorând cele mai neplăcute impresii, pentru el, ale certei aceleia. Primul moment fusese cel mai greu: când, înapoiindu-se de la teatru, voios și mulțumit, în mână cu o enormă pară pentru nevasta lui, n-a găsit-o nici în salon, nici în cabinetul de lucru, ci a descoperit-o în cele din urmă în dormitor, cu afurisitul de bilet revelator în mână.

Ea, Dolly, totdeauna zâmbitoare, energică, și pe care o socotea relativ rațională, stătea încremenită, cu biletul în mână, privindu-l cu o expresie de groază, deznădejde și furie.

– Ce e asta? Ce e asta? întrebă ea arătându-i biletul.

Așa cum se întâmplă de multe ori, Stepan Arkadici era tulburat, amintindu-și scena aceasta, nu atât de faptul propriu-zis, cât de felul în care a răspuns.

¹ „Comoara mea“ – arie din opera Don Giovanni compusă de Wolfgang Amadeus Mozart.

I se întâmplase ceea ce se întâmplă de obicei oamenilor încolțiți fără veste. N-a putut să-și pregătească o figură conformă situației în care se afla, în prezența nevastei, după descoperirea păcatului. Să pară ofensat, să tăgăduiască, să se justifice, să ceară iertare, să rămână chiar indiferent, orice ar fi fost mai nimerit decât ce a făcut. Chipu-i zâmbi deodată, zâmbetul său obișnuit, în același timp bun și nătâng – fără de vrere, „în urma unui reflex al creierului“, cugetă Stepan Arkadici, amator de psihologie.

Nu putea să-și ierte atitudinea aceasta deplasată. Văzându-i zâmbetul, Dolly tresări ca sub împunsătura unei dureri fizice și, cu pornirea-i de totdeauna, dădu drumul unui torent de vorbe crude, apoi ieși din cameră. De-atunci n-a mai vrut să dea ochii cu el.

„Pricina tuturor e zâmbetul acela prostesc, își spunea Stepan Arkadici. Dar ce să fac, ce să fac?“ repetă el deznădăjduit, fără să găsească dezlegare.

II

Stepan Arkadici era sincer cu sine. El nu putea nici să se amăgească, nici să se convingă că-și va îndrepta purtarea. Nu putea să-și impute ca pe o crimă faptul că el, bărbat chipeș, de treizeci și patru de ani, temperament aprins, nu era îndrăgostit de nevastă-sa, femeie care născuse șapte copii, dintre care doi muriseră, și care era doar cu un an mai mică decât el. Regreta numai că nu s-a ferit cu mai multă grijă de ea; dar simțea toată povara situației, își deplângea nevasta, copiii, se deplângea pe sine. Poate că ar fi ascuns cu mai multă grijă vina aceasta dacă ar fi putut să prevadă efectele unei astfel de întâmplări asupra ei. Evident, nu discutaseră niciodată chestiunea, dar își închipuia în mod vag că ea îi bănuiește infidelitățile și că rămâne indiferentă. Socotea chiar că, obosită, îmbătrânită, nefiind frumoasă și nici remarcabilă din alt punct de vedere, pur și simplu o mamă bună, ea avea datoria să fie îngăduitoare. Și constată contrariul!

„O, ce grozăvie, ce grozăvie! repeta Stepan Arkadici; și nu găsea scăpare. Și cât de bine merseseră toate până atunci! Ce fericiti eram! Ea era mulțumită, fericită cu copiii ei. Eu n-o stingheream cu nimic, o lăsam să-și vadă în voie de copii. Ceea ce e rău, într-adevăr,

e că ea era guvernanta în casa noastră. Da, nu-i bine! E ceva de rând și banal în a face curte guvernantei. Dar ce femeie! (Și vedea lămurit, în gându-i, ochii negri, vioi și zâmbetul domnișoarei Roland.) Dar câtă vreme a fost acasă n-am îndrăznit nimic. Și nenorocirea este că ea... Parc-a fost într-adins! Oh, oh, ce să fac? Ce să fac?"

Nu există alt răspuns afară de acela pe care îl dă viața celor mai complicate și mai grele întrebări: să se împace cu prezentul, să uite adică. Să-și găsească uitarea în somn era cu neputință înainte de a se înnopta; neputând să se întoarcă la muzica pe care o cântau femeiuștile-cănuțe ale visului său, era obligat să caute uitarea în somnul vieții.

„Voi vedea mai târziu!“ își zise Stepan Arkadici; și, sculându-se, îmbracă un halat cenușiu, căptușit cu mătase deschisă la culoare, legă cordonul și, trăgând aer din plin în piept, se apropie cu pași obișnuiți, apăsător, în ciuda poverii trupului său vânjos, de fereastră, ridică storul și sună răspicat. Apăru îndată bătrânul servitor, Matvei, aducându-i hainele, cizmele și o telegramă. În urma lui venea bărbierul cu instrumentele.

– Hârtii de la cancelarie sunt? întrebă Stepan Arkadici și, luând telegrama, se așeză dinaintea oglinzii.

– Sunt pe masă, răspuse Matvei privindu-și stăpânul cu aer cercetător și compătimitor. Și adăugă, după o clipă, cu zâmbet fin:

– A venit de la cel cu trăsurile.

Stepan Arkadici nu răspuse nimic, dar îl privi pe Matvei în oglindă. Ochii lor se-ntâlniră: se-nțelegeau. Privirea lui Stepan Arkadici părea a spune: De ce îmi spui? Nu știi?

Matvei își vârî mâinile în buzunarele jachetei, își depărtă picioarele și, în tăcere, zâmbind ușor, își privi stăpânul cu voie bună.

– Am poruncit să vină duminică și să nu vă mai bată capul până atunci; de altfel, e păcat să se ostenească degeaba, glăsui el după ce-și pregătise, de bună seamă, fraza de mai înainte.

Stepan Arkadici înțelese că Matvei voia să glumească și să-și dea aere. Desfăcu telegrama și o citi bănuind cuvintele scâlciate ca de obicei; chipu-i se lumineă îndată.

– Matvei, sora mea, Anna Arkadievna, sosește mâine! spuse el oprind un moment mâna lucioasă și groasă a bărbierului care trăgea o dungă trandafirie în barba creață.

– Slavă Domnului! zise Matvei, arătând astfel că înțelegea ca și stăpânul-său însemnătatea veștii: știa că Anna Arkadievna, sora preferată a lui Stepan Arkadici, era în măsură să înlesnească împăcarea soților.

– Vine singură ori cu bărbatul? întrebă Matvei.

Stepan Arkadici nu putea să vorbească, deoarece, preocupat, bărbierul îl oprea. Ridică un deget. Prin oglindă, Matvei dădu din cap.

– Singură! spuse el. Să pregătesc odaia de sus?

– Anunță vestea Dariei Alexandrovna. O să-ți dea ea porunci.

– Dariei Alexandrovna? repetă Matvei cu aer îndoielnic.

– Da, anunț-o. Uite, ia telegrama; dă-i-o, ai să vezi ce-o să zică.

„Vrea să încerce“, gândi Matvei, și răspuse firesc:

– Da, domnule.

Stepan Arkadici era spălat, pieptănat și se pregătea să se-mbrace când, cu cizme scârțâitoare, Matvei intră domol, cu telegrama în mână. Bărbierul plecase.

– Daria Alexandrovna mi-a poruncit să vă spun că pleacă și că n-aveți decât să faceți ce veți voi, spuse Matvei cu ochii zâmbitori, băgând mâinile în buzunare, privindu-și stăpânul țintă, cu capul într-o parte.

Stepan Arkadici tăcu; apoi un zâmbet domol și întrucâtva trist se arătă pe chipul său frumos.

– Eh, Matvei! spuse el dând din cap.

– Nu-i nimic, domnule, o să se lămurească toate.

– Ce spui?

– Pe deplin.

– Crezi? Cine-i acolo? întrebă Stepan Arkadici, auzind la ușă foșnetul unei rochii.

– Eu! răspuse o voce feminină, puternică, plăcută.

În deschizătura ușii se ivi chipul sever și ciupit al Matrionei Filimonovna, bătrâna servitoare.

– Ce-i, Matrionă? întrebă Stepan Arkadici, îndreptându-se spre ușă.

Deși absolut vinovat față de nevestă-sa, lucru de care își dădea seama el însuși, întreaga casă, chiar și bătrâna servitoare, prietena Dariai Alexandrovna, era de partea sa.

– Ei, ce e? întrebă el cu tristețe.

– Duceți-vă, domnule, duceți-vă la Daria Alexandrovna. Poate că s-o îndura Dumnezeu. Se tânguiește întruna, ți-e milă să o vezi, și în casă toate merg anapoda. Aveți milă de copii, domnule. Cereți iertare, domnule, ce să faceți? Ispășiți-vă greșeala...

– Dar n-o să mă primească...

– Faceți-vă datoria. Domnul e milostiv, rugați-l, domnule, rugați-l să se-ndure.

– Bine, bine, du-te! spuse deodată Stepan Arkadici îmbujorându-se. Haide, dă-mi hainele, îi spuse lui Matvei și, cu o mișcare hotărâtă, își dezbracă halatul.

Tot suflând un fir de păr imaginar, Matvei ținea cămașa ca pe un colier și, cu plăcere vădită, acoperi trupul foarte frumos al stăpânului său.

III

După ce se îmbracă, Stepan Arkadici se parfumă, își potrivește manșetele, își puse, după obicei, în buzunar, țigările, portofelul, chibriturile, ceasul cu lanț dublu de aur și cu nenumărate meda-lioane și, în ciuda necazurilor, se simți înviorat, dispus, parfumat și, fizicește, fericit. Se îndreptă spre sufragerie, unde îl așteptau cafeaua, scrisorile, hârtiile.

Aruncă o privire asupra scrisorilor. Una dintre ele era foarte neplăcută: venea din partea unui negustor, care voia să cumpere o pădure de pe terenurile nevestei. Pădurea trebuia vândută cu orice preț; dar, înainte de a avea loc împăcarea, nici nu putea fi vorba de așa ceva. Ar fi fost foarte neplăcut să amestece o chestiune de interes material cu aceea, principală, a împăcării. Și gândul că ar putea fi influențat de chestiunea bănească i se păru ofensator.

După ce își citi scrisorile, Stepan Arkadici trase în față hârtiile, răsfoi grăbit două dosare, făcu ici-colo câteva însemnări cu un creion gros și, îndepărtând hârtiile, își luă în sfârșit cafeaua; sorbind

din ea, desfăcu ziarul de dimineață, încă umed, și-l parcurse din ochi.

Ziarul pe care Stepan Arkadici îl primea era liberal, fără să fie extremist, și cu tendințe care conveneau publicului mare. Cu toate că Oblonski nu se interesa nici de știință, nici de artă, nici de politică, astea nu-l împiedicau să împărtășească părerile ziarului său, în toate privințele, și să nu-și schimbe vederile decât atunci când majoritatea publicului și le schimba. Mai bine zis, părerile îl părăseau singure, așa cum îi veneau, fără ca el să-și dea osteneala de a le alege; le adopta ca pe forma pălăriilor sau vestmintelor sale, pentru că erau la modă și, trăind într-o societate unde o anumită activitate devine obligatorie de la o vreme, părerile îi erau tot atât de necesare cât îi erau și pălăriile. Dacă tendințele sale erau mai mult liberale decât conservatoare, ca ale multora din lumea sa, nu era pentru că îi găsea pe liberali mai cu judecată, ci pentru că părerile lor cadrau mai bine cu felul său de viață. Partidul Liberal susținea că toate mergeau prost în Rusia. Acesta era și cazul lui Stepan Arkadici, care avea bani puțini și multe datorii. Partidul Liberal pretindea că instituția căsătoriei e învechită și că ar trebui modificată de urgență. Pentru Stepan Arkadici viața conjugală aducea prea puține plăceri și-l silea să mintă și să se prefacă, fapte ce displăceau firii sale. Liberalii spuneau, sau dădeau de înțeles, că religia nu înfrânează decât pătura incultă a populației, și Stepan Arkadici, care nu putea suporta cea mai scurtă slujbă fără să-l doară picioarele, nu înțelegea de ce se sinchisește biserica, în termeni înspăimântători și solemni, de viața viitoare, când era atât de bine să o trăiești pe-aceasta. Adăugați apoi faptul că lui Stepan Arkadici nu-i displăcea o glumă bună și că se distra bucuros, scandalizându-i pe bieții oameni liniștiți, când susținea că, din moment ce ne fâlim cu strămoșii noștri, n-ar trebui să ne oprim la Riurik și să tăgăduim strămoșul primitiv: maimuța.

Tendențele liberale îi deveniră deci o obișnuință; își iubea ziarul, cum își iubea țigara de după masă, pentru plăcerea de-a simți o mică ceață învăluindu-i creierul.

Stepan Arkadici parcurse cu privirea articolul în care se explica greșita credință că radicalismul ar înghiți toate elementele conserva-toare și că e și mai greșită părerea că guvernul ar trebui să ia măsuri

pentru a distruge hidra revoluționară. „După părerea noastră, dimpotrivă, primejdia nu vine de la această faimoasă hidră revoluționară, ci de la încăpățânarea tradiționalismului care oprește orice progres“ etc.

Parcurse și al doilea articol în care era vorba de Bentham¹ și de Mill², cu câteva aluzii la adresa ministerului. Cu istețimea sa, prindea orice aluzie, ghicea de unde pornește și cui îi este adresată, ceea ce de obicei îl înveselea, dar în ziua aceasta sfaturile Matrioniei Filimonovna și atmosfera apăsătoare ce domnea în casă îi stricaseră cheful.

Citi tot ziarul din care află că contele Beust³ e plecat la Wiesbaden, că nu se mai găseau cai suri, că era de vânzare o calească și că o persoană tânără caută post, dar noutățile nu-i mai dădeau satisfacția liniștită și ușor ironică pe care i-o prilejuiau de obicei.

După ce își termină lectura, a doua cafea cu unt și kalacs⁴ se ridică, scutură firimiturile împrăștiate pe vestă și zâmbi cu plăcere, umflându-și pieptul larg, nu pentru că avea ceva vesel în suflet, dar pentru că zâmbetul era pur și simplu rezultatul unei bune digestii.

Dar zâmbetul îi reaminti totul și el căzu pe gânduri.

Îndărătul ușii se auziră două glasuri de copii; Stepan Arkadici recunoscu glasul lui Grișa, fiul său cel mai mic, și al Taniei, fiica cea mai mare. Târau un obiect pe care-l răsturnaseră.

– Ți-am spus că nu trebuia să punem călătorii pe platformă, striga fetița în englezește; acum ridică-i.

„Toate merg anapoda, gândi Stepan Arkadici, copiii nu mai sunt supravegheați“.

Și, apropiindu-se de ușă, îi strigă. Micuții părăsiră cutia care reprezenta pentru ei un drum de fier și alergeră la el.

Tania se agăță răsând de gâtul părintelui a cărui răsfațată era, respirând parfumul cunoscut pe care-l răspândeau favoriții lui; după

¹ Bentham Jeremy (1748-1832) filosof, jurist și reformator social englez.

² Mill, John Stuart (1806-1873) filosof și economist englez.

³ Beust, Friedrich Ferdinand (1809-1886) om de stat german și austriac, opo-
nent al lui Otto von Bismarck.

⁴ Brișă.

ce sărută obrazul pe care dezmiardarea și poziția înclinată îl înroșiseră, micuța desfăcu brațele și vru să fugă, dar tatăl o opri.

– Ce face mama? întrebă el plimbându-și mâna pe gâtul alb și delicat al fiicei. Bună-ziua, spuse el zâmbind băiețușului care se-apropie, de asemenea. Cunoștea că își iubește mai puțin fiul și încerca mereu să ascundă aceasta, dar copilul înțelegea deosebirea, așa că nu răspunse zâmbetului silit al tatălui.

– Mama? S-a sculat, zise Tania.

Stepan Arkadici oftă.

„Desigur că n-o fi dormit azi-noapte“ se gândi el.

– E veselă?

Fetița știa că se petrecea ceva grav între părinții săi, că mama nu putea să fie veselă și că tatăl se prefăcea că nu știe nimic, punându-i întrebarea. Se îmbujoră pentru tatăl ei. Acesta o înțelese și roși la rândul său.

– Nu știi, răspunse copila. Nu vrea să ne luăm lecția în dimineața asta și ne trimite cu *miss Howl* la mama-mare.

– Atunci du-te, Tania tatii. Dar așteaptă puțin, adăugă el reținând-o și dezmiardându-i mânuța delicată.

Căută pe cămin o cutie cu bomboane, pe care o pusese acolo în ajun, și luă două bomboane pe care i le oferi, având grijă să le aleagă pe cele care-i plăceau copilei.

– E și pentru Grișa? zise micuța.

– Da, da.

Și, după o ultimă dezmiardare și-o sărutare pe păr și pe gât, o lăsă să plece.

– Trăsura e la scară, anunță Matvei. Și vă așteaptă o femeie cu o petiție, adăugă el.

– De mult? întrebă Stepan Arkadici.

– Numai de o jumătate de oră.

– De câte ori ți-am spus să mă anunți imediat?

– Trebuia să vă las să luați cafeaua, zise Matvei îmbufnat, dar așa de prietenos încât își trecea pofta de a-l mai certa.

– Bine, spune-i repede să intre, zise Oblonski încruntând din sprâncene.

Solicitatoarea, soția unui anume căpitan Kalinin, cerea un lucru imposibil, care nu avea niciun sens; dar Stepan Arkadici o pofti să